

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор Львівського державного
університету внутрішніх справ
полковник поліції

Роман БЛАГУТА

ПОГОДЖЕНО

Державний секретар
Міністерства внутрішніх справ України

Ірина ЯЩУК

ПОГОДЖЕНО

Начальник департаменту
поліції охорони
полковник поліції

Олексій БЕРЕЗНЕВИЧ

**ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ПОЛІЦІЇ ОХОРОНИ
ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ**

Львів
2024

1. Загальна інформація	
Назва програми	Професійна програма підвищення кваліфікації поліцейських поліції охорони із забезпечення безпеки в закладах освіти
Рік запровадження програми	2024
Програму затверджено	Вченою радою Львівського державного університету внутрішніх справ (протокол від _____ № __)
Програму погоджено	Міністерством внутрішніх справ України
Відомості про акредитацію для спеціальної професійної (сертифікатної) програми	Акредитації не потребує
Форма навчання	Очна
Цільова група	поліцейські поліції охорони
Передумови навчання за програмою	–
Найменування замовника освітніх послуг у сфері професійного навчання за програмою	Міністерство внутрішніх справ України
Найменування партнера (партнерів) програми	–
Обсяг програми	124 години
Тривалість програми та організація навчання	14 днів
Мова(-и) викладання	українська
Напрямок(-и) підвищення кваліфікації, який (які) охоплює програма	розвиток професійних компетентностей поліцейських поліції охорони із забезпечення безпеки в закладах освіти
Перелік професійних компетентностей, на підвищення рівня яких спрямовано програму	професійні знання та знання законодавства, що регламентує діяльність поліцейських поліції охорони із забезпечення безпеки в закладах освіти
Розробники програми	Львівський державний університет внутрішніх справ
2. Загальна мета	
Удосконалення професійних знань, умінь і навичок учасників підвищення кваліфікації, що забезпечує відповідний рівень їх професійної кваліфікації для виконання службових функцій поліцейських поліції охорони із забезпечення безпеки в закладах освіти	
3. Очікувані результати навчання	
За результатами навчання слухачі мають демонструвати:	
знання	норм законів України, постанов Верховної Ради України, указів Президента України, постанов і розпоряджень Кабінету Міністрів України, наказів МВС, інших нормативно-правових актів, що регулюють особливості діяльності поліцейських поліції охорони із забезпечення безпеки в закладах освіти; новітніх методів та засобів вдосконалення діяльності поліцейських поліції охорони із забезпечення безпеки в закладах освіти в сучасних умовах несення служби; антикорупційного законодавства; концепції безпеки закладів освіти; правових підстав застосування заходів фізичного впливу та спеціальних засобів; правових та організаційних основ діяльності

	поліцейського охорони закладів освіти. системи захисту прав дітей; міжнародних стандартів та принципів поводження з дитиною; психологічних, фізіологічних та вікових особливостей розвитку дитини; правової основи діяльності закладів освіти, порядок їх функціонування.
уміння	дотримання прав людини, верховенства права, гендерної рівності, етичних засад професійної діяльності; подолання проблемних ситуацій у професійній діяльності; запобігання ускладнень у службовій діяльності; ефективної комунікації; подолання стресу (стресостійкість); створення довірливих стосунків із дитиною під час спілкування (опитування); здійснення профілактики булінгу серед дітей у закладах загальної середньої освіти; організації охорони закладів освіти.
навички	організації та планування заходів у разі виникнення окремих кризових ситуацій; застосування толерантності та недискримінації в роботі; виявлення та припинення поліцейськими охорони закладів освіти фактів жорстокого поводження з дітьми; організації пропускового режиму на території закладу освіти здійснення охорони закладів освіти у разі нападу або ризику нападу на заклад освіти; дій у разі виявлення вибухонебезпечних предметів; надання домедичної допомоги дітям; дій поліцейського охорони закладів освіти у випадку звернення дитини з усною заявою; дій поліцейського охорони закладів освіти у випадку виявлення фактів нещасних випадків, вчинення правопорушень, які скоїла дитина / стосовно дитини; дій поліцейського охорони закладів освіти у випадку надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру, радіаційних аварій і радіаційного забруднення місцевості; дій поліцейського охорони закладів освіти у випадку виникнення пожежі, замінування, оголошення сигналу «Повітряна тривога».
4. Викладання та навчання (методи навчання, форми проведення навчальних занять)	
Заняття проводяться в очному форматі та у формі самостійного опрацювання документів і нормативно-правових актів із тематики, надання відповідей на питання, шляхом використання навчальних матеріалів, відпрацювання умінь і навичок під час практичних занять (квестів)	
5. Оцінювання та форми поточного й підсумкового контролів	
Критерії оцінювання та їх питома вага в підсумковій оцінці (%)	Документ про підвищення кваліфікації видається за умови складання комплексного підсумкового іспиту
Форма підсумкового контролю	Комплексний підсумковий іспит

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва теми	Заплановано годин	Лекції	Практичні заняття	Практичне стажування	Комплексний підсумковий іспит	Заняття проводить
1	НОРМАТИВНА ЧАСТИНА						
1.1	Права людини. Верховенство права. Конституціоналізм. Міжнародні стандарти у сфері прав людини. Свобода від катувань. Свобода та особиста недоторканність. Право на приватність. Формування гендерної компетентності відповідно до стандартів ООН та НАТО	2	2				Представник кафедри теорії права, конституційного та приватного права
1.2	Антикорупційне законодавство. Корупція: поняття, запобігання та відповідальність. Корупційні правопорушення	2	2				Представник кафедри адміністративного права та адміністративного процесу
1.3	Державна політика у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності. Професійна етика. Основи професійної етики поліцейських. Формування системи цінностей поліцейського	2	2				Представник кафедри соціально-гуманітарної підготовки
1.4	Толерантність та недискримінація в роботі поліцейського	2	2				Представник кафедри соціально-гуманітарної підготовки
1.5	Ефективна комунікація. Спілкування. Невербальна комунікація. Офіційне спілкування. Діалог. Конфлікт та маніпуляція. Особливості комунікації з дітьми з урахуванням віку та психофізичного розвитку. Порядок комунікації з дитиною (підготовка до взаємодії, встановлення контакту та побудова довіри, проведення бесіди) та її особливості (відмінності від комунікації з дорослими). Візуальна психодіагностика різних психологічних (психічних) станів дитини (шок, стрес, афект тощо). Способи виявлення дітей, які вживають психоактивні речовини та особливості комунікації з ними	2	2				Представник кафедри соціально-гуманітарної підготовки
1.6	Стресостійкість. Стрес та форми його опанування. Психологічна допомога у роботі поліцейського	2	2				Представник кафедри соціально-гуманітарної підготовки

№ з/п	Назва теми	Заплановано годин	Лекції	Практичні заняття	Практичне стажування	Комплексний підсумковий іспит	Заняття проводить
1.7	Концепція безпеки закладів освіти. Безпечне освітнє середовище. Нормативно-правові акти. Завдання та повноваження різних суб'єктів у цій сфері, зокрема поліції, ДСНС, органів освіти, місцевого самоврядування	2	2				Представник кафедри адміністративного права та адміністративного процесу
1.8	Адміністративні та кримінальні правопорушення, що посягають на публічний порядок та публічну безпеку на території закладів освіти. Правові підстави застосування заходів фізичного впливу та спеціальних засобів	2	2				Представник кафедри адміністративного права та адміністративного процесу
1.9	Правові та організаційні основи діяльності поліцейського охорони закладів освіти. Завдання та повноваження підрозділів поліції охорони закладів освіти. Особливості взаємодії поліцейського охорони закладів освіти з іншими підрозділами поліції, адміністрацією закладу освіти, закладами охорони здоров'я, органами державної влади та місцевого самоврядування з питань забезпечення безпеки в закладі освіти	4	4				Представник кафедри адміністративного права та адміністративного процесу
	УСЬОГО ГОДИН НОРМАТИВНОЇ ЧАСТИНИ	20	20				
2	ВАРІАТИВНА ЧАСТИНА						
2.1	Система захисту прав дітей. Міжнародні стандарти та принципи поводження з дитиною. Визначення та співвідношення понять «дитина», «малолітня особа», «неповнолітня особа», «дитина в контакт з законом», «дитина в конфлікті з законом», «дитина, яка перебуває у складних життєвих обставинах», «дитина, позбавлена батьківського піклування», «дитина-сирота». Нормативно-правова база, що регулює питання забезпечення та захисту прав дітей в Україні. Коло суб'єктів забезпечення та захисту прав дітей, їх повноваження та функції	4	2	2			Представник кафедри теорії права, конституційного та приватного права
2.2	Психологічні, фізіологічні та вікові особливості розвитку дитини. Розвиток дитини та вікова періодизація. Фактори впливу на розвиток дитини. Потреби дитини відповідно до віку. Типові поведінкові прояви	4	2	2			Представник кафедри соціально-гуманітарної підготовки
2.3	Офіційне спілкування (опитування) в	2	2				Представник

№ з/п	Назва теми	Заплановано годин	Лекції	Практичні заняття	Практичне стажування	Комплексний підсумковий іспит	Заняття проводить
	діяльності поліцейських поліції охорони із забезпечення безпеки в закладах освіти. Сутність процесу офіційного спілкування поліцейських охорони закладів освіти (опитування) та його складові. Створення довірливих стосунків з дитиною в ході спілкування (опитування)						кафедри соціально-гуманітарної підготовки
2.4	Правові та організаційні основи запобігання та протидії жорсткому поводженню, у тому числі домашньому насильству стосовно дітей. Поняття домашнього насильства, його види, форми та причини. Поняття та види булінгу. Сучасні ризики в дитячому середовищі. Профілактика булінгу серед дітей у закладах загальної середньої освіти. Кібербулінг. Харасмент. Мобінг. Виявлення та припинення поліцейськими охорони закладів освіти фактів жорстокого поводження з дітьми	6	4	2			Представник кафедри кримінального права і кримінології
2.5	Правова основа діяльності закладів освіти, порядок їх функціонування. Паспорт безпеки закладів освіти	2	2				Представник кафедри теорії права, конституційного та приватного права
2.6	Особливості охорони закладів освіти: організація і способи охорони. Засоби охорони в закладах освіти. Особливості роботи металодетекторів, відеокамер, тривожних кнопок. Безпека роботи з інформацією. Пропускний режим на території закладу освіти. Порядок допуску на територію закладу освіти	2	2				Представник кафедри тактико-спеціальної підготовки
2.7	Алгоритм реагування поліцейського охорони закладів освіти у випадку: – звернення дитини з усною заявою – виявлення фактів нещасних випадків, вчинення правопорушень, які скоїла дитина / стосовно дитини – надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру, радіаційних аварій і радіаційного забруднення місцевості – виникнення пожежі, замінування, оголошення сигналу «Повітряна тривога»	6	6				Представник кафедри адміністративного права та адміністративного процесу; представник кафедри теорії права, конституційного та приватного права
2.8	Порядок дій поліцейського охорони закладів	2	2				Представник кафедри

№ з/п	Назва теми	Заплановано годин	Лекції	Практичні заняття	Практичне стажування	Комплексний підсумковий іспит	Заняття проводить
	освіти у разі нападу або ризику нападу на заклад освіти. Наказ Міністерства внутрішніх справ України та Міністерства освіти і науки України від 18.08.2023 № 685/1013 «Про затвердження Порядку раннього попередження та евакуації учасників освітнього процесу в разі нападу або ризику нападу на заклад освіти»						тактико-спеціальної підготовки
2.9	Основи вибухотехніки. Порядок дій у разі виявлення вибухонебезпечних предметів	2		2			Представник кафедри тактико-спеціальної підготовки
2.10	Домедична допомога дітям. Нещасні випадки з дітьми. Особиста, біологічна та юридична безпека під час надання домедичної допомоги	4		4			Представник кафедри тактико-спеціальної підготовки
	УСЬОГО ГОДИН ВАРІАТИВНОЇ ЧАСТИНИ	34	22	12			
3	Практичне стажування в закладах освіти	68			68		
4	Комплексний підсумковий іспит	2				2	
	УСЬОГО ГОДИН	124	42	12	68	2	

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

1. НОРМАТИВНА ЧАСТИНА

**ТЕМА 1.1. Права людини. Верховенство права. Конституціоналізм.
Міжнародні стандарти у сфері прав людини. Свобода від катувань.
Свобода та особиста недоторканність. Право на приватність.
Формування гендерної компетентності відповідно до стандартів ООН та НАТО**

Лекція – 2 год.

План лекції

1. Конституційно-правовий механізм захисту прав людини. Практика Європейського суду з прав людини.
2. Свобода від катувань. Свобода та особиста недоторканність. Право на приватність.
3. Формування гендерної компетентності відповідно до стандартів ООН та НАТО.

**ТЕМА 1.2. Антикорупційне законодавство.
Корупція: поняття, запобігання та відповідальність.
Корупційні правопорушення**

Лекція – 2 год.

План лекції

1. Поняття корупції та система антикорупційного законодавства України.
2. Спеціально уповноважені суб'єкти протидії корупції.
3. Зміст та порядок застосування превентивних антикорупційних механізмів.
4. Відповідальність за корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення та усунення їх наслідків.

**ТЕМА 1.3. Державна політика у сфері утвердження
української національної та громадянської ідентичності.
Професійна етика. Основи професійної етики поліцейських.
Формування системи цінностей поліцейського**

Лекція – 2 год.

План лекції

1. Державна політика у сфері утвердження української національної ідентичності.
2. Виклики і перспективи державної політики у сфері утвердження громадянської ідентичності в сучасних умовах.
3. Правила етичної поведінки поліцейського: основні принципи, особливості та завдання формування морально-етичних якостей сучасного поліцейського.
4. Формування системи цінностей поліцейського.
5. Моделі етичної поведінки працівника слідчого підрозділу.

ТЕМА 1.4. Толерантність та недискримінація в роботі поліцейського

Лекція – 2 год.

План лекції

1. Нормативно-правове забезпечення та принцип недискримінації.
2. Поняття та зміст дискримінації.
3. Пряма та непряма дискримінація.
4. Підбурювання до дискримінації. Пособництво в дискримінації.
5. Відмова в розумному пристосуванні.
6. Вияви дискримінації: булінг, мобінг, віктимізація, сегрегація.
7. Злочини на ґрунті нетерпимості та відповідальність за них.
8. Відповідальність та запобігання дискримінаційним діям.
9. Відповідальність за порушення Закону України «Про засади запобігання та протидію дискримінації в Україні».

**ТЕМА 1.5. Ефективна комунікація. Спілкування.
Невербальна комунікація. Офіційне спілкування. Діалог.
Конфлікт та маніпуляція. Особливості комунікації з дітьми
з урахуванням віку та психофізичного розвитку.
Порядок комунікації з дитиною (підготовка до взаємодії,
встановлення контакту та побудова довіри, проведення бесіди)
та її особливості (відмінності від комунікації з дорослими).
Візуальна психодіагностика різних психологічних (психічних) станів
дитини (шок, стрес, афект тощо). Способи виявлення дітей, які вживають
психоактивні речовини та особливості комунікації з ними**

Лекція – 2 год.

План лекції

1. Основи ділового спілкування та ефективної комунікації.
2. Етикетні формули у спілкуванні. Невербальне спілкування.
3. Стратегії поведінки в конфліктній ситуації. Протидія маніпуляції.
4. Особливості комунікації з дітьми з урахуванням віку та психофізичного розвитку.
5. Поняття та особливості спілкування з дітьми в особливих умовах.
6. Візуальна психодіагностика різних психологічних станів дитини.

**ТЕМА 1.6. Стресостійкість. Стрес та форми його опанування.
Психологічна допомога у роботі поліцейського**

Лекція – 2 год.

План лекції

1. Поняття про стрес, види та стадії розвитку.
2. Наслідки впливу стресу та методи управління стресом.
3. Порядок надання першої психологічної допомоги. Психологічна допомога при виникненні складних психоемоційних станів (апатія, страх, ступор, агресія, неконтрольована рухова активність, істерика, ситуація суїциду).

**ТЕМА 1.7. Концепція безпеки закладів освіти.
Безпечне освітнє середовище. Нормативно-правові акти.
Завдання та повноваження різних суб'єктів у цій сфері, зокрема поліції,
ДСНС, органів освіти, місцевого самоврядування**

Лекція – 2 год.

План лекції

1. Поняття безпеки закладів освіти та забезпечення рівних, належних і безпечних умов здобуття освіти та організації безпечного освітнього середовища
2. Основні завдання держави щодо створення рівних, належних і безпечних умов здобуття освіти, організація безпечного освітнього середовища
3. Система органів державної влади у сфері забезпечення безпеки освітнього середовища та їх компетенція
4. Концепція безпеки закладів освіти в надзвичайних умовах, зокрема в умовах військової агресії Російської Федерації проти України.

**ТЕМА 1.8. Адміністративні та кримінальні правопорушення,
що посягають на публічний порядок та публічну безпеку
на території закладів освіти. Правові підстави застосування
заходів фізичного впливу та спеціальних засобів**

Лекція – 2 год.

План лекції

1. Правове регулювання правопорушень, що посягають на публічний порядок та безпеку на території закладів освіти.
2. Поняття правопорушення у сфері публічного порядку та безпеки.
3. Види адміністративних правопорушень у сфері публічного порядку та безпеки на території закладів освіти.
4. Порядок розгляду справ про адміністративне правопорушення у сфері публічного порядку та безпеки на території закладів освіти.
5. Правові підстави застосування заходів фізичного впливу.
6. Правові підстави застосування заходів вогнепальної зброї.

**ТЕМА 1.9. Правові та організаційні основи діяльності
поліцейського охорони закладів освіти.**

Завдання та повноваження підрозділів поліції охорони закладів освіти.

**Особливості взаємодії поліцейського охорони закладів освіти
з іншими підрозділами поліції, адміністрацією закладу освіти,
закладами охорони здоров'я, органами державної влади та
місцевого самоврядування з питань забезпечення безпеки в закладі освіти**

Лекція – 4 год.

План лекції

1. Завдання, повноваження та правова основа діяльності підрозділів поліції охорони закладів освіти.
2. Особливості взаємодії поліцейського охорони закладів освіти з іншими підрозділами поліції.
3. Особливості взаємодії поліцейського охорони закладів освіти адміністрацією закладу освіти, закладами охорони здоров'я, органами державної влади та місцевого самоврядування з питань забезпечення безпеки в закладі освіти.

2. ВАРІАТИВНА ЧАСТИНА

ТЕМА 2.1. Система захисту прав дітей. Міжнародні стандарти та принципи поведіння з дитиною. Визначення та співвідношення понять «дитина», «малолітня особа», «неповнолітня особа», «дитина в контакті із законом», «дитина в конфлікті із законом», «дитина, яка перебуває у складних життєвих обставинах», «дитина, позбавлена батьківського піклування», «дитина-сирота». Нормативно-правова база, що регулює питання забезпечення та захисту прав дітей в Україні. Коло суб'єктів забезпечення та захисту прав дітей, їх повноваження та функції

Лекція – 2 год.

Практичне заняття – 2 год.

План лекції

1. Національне та міжнародне законодавство щодо захисту прав дітей.
2. Зміст понять «дитина», «малолітня особа», «неповнолітня особа», «дитина в контакті із законом», «дитина у конфлікті із законом», «дитина, яка перебуває у складних життєвих обставинах», «дитина, позбавлена батьківського піклування», «дитина-сирота».
3. Діяльність органів опіки та піклування, пов'язана із захистом прав дитини.

План практичного заняття

Вирішення ситуативних завдань щодо організації взаємодії з колом суб'єктів забезпечення та захисту прав дітей, їх повноваження та функції.

ТЕМА 2.2. Психологічні, фізіологічні та вікові особливості розвитку дитини. Розвиток дитини та вікова періодизація. Фактори впливу на розвиток дитини. Потреби дитини відповідно до віку. Типові поведінкові прояви

Лекція – 2 год.

Практичне заняття – 2 год.

План лекції

1. Характеристика вікових періодів психічного та особистісного розвитку дитини.
2. Фактори впливу на розвиток дитини.
3. Типові поведінкові прояви.

План практичного заняття

Виконання практичних завдань щодо визначення типових поведінкових проявів дитини відповідно до віку.

ТЕМА 2.3. Офіційне спілкування (опитування) в діяльності поліцейських поліції охорони із забезпечення безпеки в закладах освіти.

Сутність процесу офіційного спілкування поліцейських охорони закладів освіти (опитування) та його складові.

Створення довірливих стосунків з дитиною в ході спілкування (опитування)

Лекція – 2 год.

План лекції

1. Поняття та складові процесу офіційного спілкування (опитування).
2. Види, форми та умови проведення офіційного спілкування (опитування).
3. Фази проведення офіційного спілкування (опитування).
4. Техніки побудови довірливих стосунків із дитиною під час спілкування (опитування).

ТЕМА 2.4. Правові та організаційні основи запобігання та протидії жорсткому поводженню, у тому числі домашньому насильству стосовно дітей. Поняття домашнього насильства, його види, форми та причини. Поняття та види булінгу. Сучасні ризики в дитячому середовищі. Профілактика булінгу серед дітей у закладах загальної середньої освіти. Кібербулінг. Харасмент. Мобінг. Виявлення та припинення поліцейськими охорони закладів освіти фактів жорстокого поводження з дітьми

Лекції – 4 год.

Практичне заняття – 2 год.

План лекції 1

1. Правові основи запобігання та протидії домашньому насильству та жорсткому поводженню з дітьми.
2. Сучасні ризики у дитячому середовищі.
3. Поняття, форми та причини домашнього насильства.
4. Поняття булінгу, кібербулінгу, харасменту, мобінгу.
5. Запобігання булінгу в закладах середньої освіти.
6. Виявлення та припинення поліцейськими охорони закладів освіти фактів жорстокого поводження з дітьми.

План лекції 2

1. Поняття та види домашнього насильства (ст. 126¹ КК України).
2. Склад кримінального правопорушення «Домашнє насильство».

3. Відмежування домашнього насильства від суміжних складів кримінальних правопорушень.

План практичного заняття

1. Вирішення та обговорення тестових завдань.
2. Аналіз матеріалів правозастосовної практики, ознайомлення з рішеннями судів різних інстанцій.
3. Обговорення проблемних (типових) ситуацій щодо особливостей кримінально-правової кваліфікації домашнього насильства та суміжних кримінальних правопорушень.
4. Вирішення ситуативних завдань щодо визначення булінгу, кібербулінгу, харасменту, мобінгу.

ТЕМА 2.5. Правова основа діяльності закладів освіти, порядок їх функціонування. Паспорт безпеки закладів освіти

Лекція – 2 год.

План лекції

1. Нормативно-правове регулювання діяльності закладів освіти.
2. Організаційно-правові засади діяльності закладів освіти.
3. Зміст паспорта безпеки закладу освіти.

ТЕМА 2.6. Особливості охорони закладів освіти: організація і способи охорони. Засоби охорони в закладах освіти. Особливості роботи металодетекторів, відеокамер, тривожних кнопок. Безпека роботи з інформацією. Пропускний режим на території закладу освіти. Порядок допуску на територію закладу освіти

Лекція – 2 год.

План лекції

1. Характеристика об'єкта охорони.
2. Характеристика категорій осіб, що перебувають на об'єкті охорони.
3. Перелік та характеристика надзвичайних ситуацій, що впливають на стан захищеності об'єкта та безпеку персоналу об'єкта охорони.
4. Заходи технічного та організаційного характеру, що впливають на рівень безпеки.

**ТЕМА 2.7. Алгоритм реагування
поліцейського охорони закладів освіти у випадку:
– звернення дитини з усною заявою
– виявлення фактів нещасних випадків, вчинення правопорушень,
які скоїла дитина / стосовно дитини
– надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру,
радіаційних аварій і радіаційного забруднення місцевості
– виникнення пожежі, замінування, оголошення сигналу
«Повітряна тривога»**

Лекції – 6 год.

План лекції 1

1. Види та способи подання звернень за законодавством України.
2. Визначення суті усної заяви, із якою звертається дитина.
3. Особливості отримання інформації (реквізитів) про дитину, необхідних для заяви.
4. Прийняття невідкладних дій за фактом отримання усної заяви від дитини.
5. Види та характеристика нещасних випадків за участі дітей у закладах освіти.
6. Першочергові дії поліцейського у разі виявлення нещасного випадку за участі дитини у закладі освіти.
7. Особливості реагування на факт вчинення правопорушення дитиною.
8. Порядок дій поліцейського із дитиною, яка вчинила правопорушення у закладі освіти.
9. Порядок дій поліцейського під час реагування на правопорушення, яке вчиняється стосовно дитини.
10. Особливості надання допомоги дитині, яка постраждала внаслідок вчинення стосовно неї правопорушення.

План лекції 2

1. Поняття та класифікація небезпек. Небезпеки природного та техногенного характеру.
2. Класифікація надзвичайних ситуацій. Способи захисту населення у надзвичайних ситуаціях.
3. Основи радіаційної безпеки.
4. Реагування поліцейського охорони закладу освіти у випадку надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру.
5. Реагування поліцейського охорони закладу освіти у випадку радіаційних аварій і радіаційного забруднення місцевості.

План лекції 3

1. Види пожеж.
2. Основні правила гасіння пожежі. Порядок дій у разі виникнення пожежі.
3. Первинні засоби пожежогасіння.
4. Забезпечення безпечної евакуації у разі пожежі.
5. Реагування поліцейського охорони закладу освіти у випадку виникнення пожежі.
6. Основи вибухобезпеки. Вплив вибуху і його продуктів на людину.
7. Реагування поліцейського охорони закладу освіти при виявленні вибухонебезпечних предметів та предметів, схожих на них.
8. Алгоритм реагування поліцейського охорони закладу освіти у випадку замінування, оголошення сигналу «Повітряна тривога».

**ТЕМА 2.8. Порядок дій поліцейського охорони закладів освіти
у разі нападу або ризику нападу на заклад освіти.
Наказ Міністерства внутрішніх справ України та
Міністерства освіти і науки України від 18.08.2023 № 685/1013
«Про затвердження Порядку раннього попередження
та евакуації учасників освітнього процесу в разі нападу
або ризику нападу на заклад освіти»**

Лекція – 2 год.

План лекції

1. Порядок дій щодо раннього попередження та евакуації.
2. Алгоритм дій у разі нападу або ризику нападу на заклад освіти.
3. Організація діяльності поліцейських, працівників ДСНС щодо раннього попередження та евакуації.

ТЕМА 2.9. Основи вибухотехніки.
Порядок дій у разі виявлення вибухонебезпечних предметів

Практичне заняття – 2 год.

План практичного заняття

1. Ідентифікація вибухонебезпечних предметів.
2. Відпрацювання порядку дій у разі виявлення вибухонебезпечних предметів.

ТЕМА 2.10. Домедична допомога дітям.
Нещасні випадки з дітьми. Особиста, біологічна та юридична безпека під час надання домедичної допомоги

Практичне заняття – 4 год.

План практичного заняття

1. Правові основи надання домедичної допомоги.
2. Причини виникнення травматизму у закладах освіти.
3. Відпрацювання порядку надання домедичної допомоги.
4. Особливості надання домедичної допомоги дітям.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

До теми 1.1

1. Поняття та розвиток прав людини.
2. Місце і роль конституції у правовій системі.
3. Права і свободи людини та громадянина: поняття, ознаки, види та їх закріплення в Конституції України.
4. Зміст принципу верховенства права.
5. Обсяг та складові права на повагу до приватного і сімейного життя, житла та кореспонденції.
6. Розмежування понять «фізичне насильство» та «психічні страждання», вплив цих характеристик на кваліфікацію порушення прав людини.
7. Національні та міжнародні правові акти, які визначають зміст свободи та особистої недоторканності.
8. Поняття гендеру та його особливості.
9. Забезпечення гендерної рівності відповідно до міжнародних стандартів.
10. Гендерна політика НАТО.

До теми 1.2

1. Суб'єкти, на яких поширюється дія Закону України «Про запобігання корупції».
2. Державна антикорупційна політика України.
3. Зовнішній контроль щодо декларацій про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру.
4. Участь громадськості в заходах щодо запобігання корупції.
5. Обмеження щодо використання службових повноважень чи свого становища.
6. Обмеження спільної роботи близьких осіб.
7. Обмеження щодо одержання подарунків.
8. Переведення, звільнення особи у зв'язку з наявністю конфлікту інтересів.
9. Додаткові заходи здійснення фінансового контролю.
10. Утримання від виконання незаконних рішень чи доручень керівництва.

До теми 1.3

1. Охарактеризуйте основні напрями державної політики у сфері утвердження української національної ідентичності.
2. Які основні виклики стоять перед державною політикою України у сфері утвердження громадянської ідентичності в сучасних умовах?

3. Які основні принципи професійної етики визначають поведінку поліцейських, і як вони сприяють забезпеченню законності та довіри громадян до поліції?

4. Які етичні виклики можуть виникнути у роботі поліцейських у дотриманні прав людини, і які механізми вирішення цих викликів існують у сфері поліцейської етики?

5. Які цінності та стандарти важливі для формування системи цінностей поліцейського, і як ця система може впливати на їхню поведінку та взаємодію з громадськістю?

6. Наскільки важливо враховувати культурні та соціальні різноманітності при формуванні етичних стандартів поліцейського, і як це впливає на сприйняття поліції громадянами?

7. Чи має поліцейський більше прав, ніж цивільна особа?

8. Яку відповідальність несе працівник за порушення професійно-етичних принципів і норм?

9. Назвіть особливості формування системи цінностей поліцейського.

10. Окресліть моделі етичної поведінки працівника слідчого підрозділу.

До теми 1.4

1. Дайте визначення «дискримінація» та розкрийте зміст цього поняття.

2. Визначте види дискримінації.

3. Розкрийте поняття та зміст прямої та непрямой дискримінації.

4. Поняття та ознаки утиску.

5. Охарактеризуйте підбурювання до дискримінації.

6. Визначте зміст пособництва в дискримінації.

7. У чому полягає відмова в розумному пристосуванні?

8. Зазначте інші вияви дискримінації: віктимізація, сегрегація; публікація дискримінаційних оголошень/реклами (оголошення наміру дискримінувати); злочини на ґрунті нетерпимості.

9. Заходи запобігання та протидії дискримінації.

10. Поняття «дискримінація», її вияви в роботі поліцейських.

11. Захисні ознаки, за якими заборонена дискримінація.

12. Попередження злочинів на ґрунті ненависті.

13. Поняття кримінального та поведінкового профайлінгу.

14. Етнічний профайлінг як різновид расової дискримінації, його вияви в роботі поліцейського.

До теми 1.5

1. Стратегії спілкування з дітьми в особливих умовах.

2. Алгоритм спілкування з дитиною.

3. Спілкування з дітьми у зміненому стані свідомості.

4. Формування першого враження та встановлення психологічного контакту в професійній діяльності.

5. Виявлення дітей, які вживають психоактивні речовини, та особливості комунікації з ними.

До теми 1.6

1. Що таке стресор?
2. Дайте визначення емоційному стресу.
3. У чому полягає зміст психоемоційної стійкості?
4. Назвіть складові компоненти стресостійкості.
5. Назвіть показники стресостійкості на соціально-психологічному рівні.
6. Що Ви розумієте під поняттям «ресурс стресостійкості»?
7. Назвіть стадії стресу.
8. Які види ресурсів Ви знаєте?
9. Що таке рефреймінг?
10. Чи може стрес бути корисним?

До теми 1.7

1. Як визначається поняття безпеки закладів освіти?
2. Які завдання держави пов'язані з забезпеченням рівних, належних і безпечних умов здобуття освіти?
3. Назвіть основні аспекти організації безпечного освітнього середовища.
4. Які органи державної влади відповідають за забезпечення безпеки освітнього середовища та яка їх компетенція?
5. Які основні положення Концепції безпеки закладів освіти, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 7 квітня 2023 р. № 301-р?
6. Як адаптується концепція безпеки освітнього середовища до умов військової агресії?
7. Які нормативно-правові акти регулюють питання безпеки закладів освіти?
8. Які завдання та повноваження різних суб'єктів (поліції, ДСНС, органів освіти, місцевого самоврядування) визначено в сфері забезпечення безпеки освітнього середовища?

До теми 1.8.

1. Які строки розгляду справ про адміністративні правопорушення у сфері публічного порядку та безпеки на території закладів освіти?
2. Як здійснюється підготовка до розгляду справи про адміністративне правопорушення у сфері публічного порядку та безпеки на території закладів освіти?
3. Які строки накладення адміністративного стягнення за правопорушення у сфері публічного порядку та безпеки на території закладів освіти?
4. Хто здійснює розгляд скарги на постанову по справі про адміністративне правопорушення у сфері публічного порядку та безпеки на території закладів освіти?
5. Виконання постанов про накладення адміністративних стягнень у сфері публічного порядку та безпеки на території закладів освіти.

До теми 1.9

1. Система та структура підрозділів поліції охорони.
2. Особливості адміністративної поліцейської діяльності поліції охорони.
3. Організація поліцейської діяльності підрозділів поліції охорони і форми несення служби.

До теми 2.1

1. Закон України «Про охорону дитинства»: основні положення.
2. Міжнародні нормативно-правові акти з питань захисту прав дитини.
3. Права та свободи дитини.
4. Захист прав та інтересів дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах.
5. Облік дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах.
6. Організація соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах.
7. Виявлення та облік дітей, які залишились без батьківського піклування.
8. Набуття дитиною статусу «дитина-сирота» або «дитина, позбавлена батьківського піклування».
9. Захист прав дитини під час дії на території України воєнного стану.
10. Заборона участі дітей у воєнних діях і збройних конфліктах.
11. Захист дітей, які перебувають у зоні воєнних дій і збройних конфліктів, та дітей, які постраждали внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів.
12. Основні повноваження органів опіки та піклування щодо захисту прав дітей.
13. Уповноважений Президента України з прав дитини та дитячої реабілітації та його повноваження.

До теми 2.2

1. У чому полягають специфіка та показники психічного розвитку дитини?
2. Які основні потреби підліткового віку?
3. Скільки психосоціальних стадій розвитку особистості Ви знаєте?
4. Що таке вікова криза?
5. У чому полягає сутність процесу соціалізації?
6. Яким обсягом та стійкістю характеризується такий пізнавальний психічний процес молодшого школяра як увага?
7. Охарактеризуйте емоційні реакції дитини підліткового віку.
8. Що таке референтна група?
9. Що таке пубертатний період?
10. Що є центральним новоутворенням періоду ранньої юності?

До теми 2.3

1. Що таке емпатія?
2. Як визначити тривалість опитування?
3. Яких помилок слід уникати під час опитування?
4. Які запитання називають відкритими?
5. Які запитання називають закритими?
6. Які запитання можуть сприйматись дитиною як критичні?
7. Як під час заключної фази опитування можна знизити напругу в дитини?
8. Як та за що саме можна похвалити дитину після отримання від неї інформації?
9. Назвіть приклади запитань, метою яких є встановлення місця події.
10. Назвіть приклади запитань, метою яких є встановлення часу події.

До теми 2.4

1. Поняття домашнього насильства.
2. Фізичне домашнє насильство, його прояви щодо дітей.
3. Сексуальне домашнє насильство, його прояви щодо дітей.
4. Економічне домашнє насильство, його індикатори.
5. Поняття та прояви психологічного домашнього насильства.
6. Булінг, кібербулінг, харасмент, мобінг.
7. Особливості реагування поліцейськими охорони закладів освіти на факти жорстокого поводження з дітьми.
8. Відмінність адміністративно-караного домашнього насильства та домашнього насильства, передбаченого ст. 126¹ КК України.
9. Юридичний аналіз складу кримінального правопорушення «домашнє насильство».
10. Відмежування складу «домашнього насильства» від суміжних складів кримінальних правопорушень.

До теми 2.5

1. Складники та рівні освіти.
2. Нормативно-правове регулювання діяльності закладів освіти.
3. Управління закладом освіти.
4. Права і обов'язки закладів освіти.
5. Структурні підрозділи закладів освіти.
6. Опорний заклад освіти.
7. Порядок утворення, реорганізація, ліквідація та перепрофілювання закладу освіти.
8. Установчі документи закладу освіти.
9. Типи закладів освіти, що забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти.

10. Спеціальні заклади загальної середньої освіти.
11. Заклади спеціалізованої освіти.
12. Система управління закладом освіти.
13. Керівник закладу освіти.
14. Інклюзивне навчання в закладах освіти.
15. Основні положення Концепції безпеки закладів освіти.
16. Механізм реагування поліції, ДСНС, закладів освіти щодо раннього попередження та евакуації учасників освітнього процесу в разі нападу або ризику нападу на заклад освіти.
17. Які основні положення паспорта безпеки закладу освіти?

До теми 2.6

1. Які особливості приміщень закладів освіти?
2. Які особливості поведінки категорій осіб, що відвідують заклади освіти?
3. Із яких компонентів складається безпечне середовище учасника освітнього процесу?
4. Загальна характеристика організаційних заходів, що вживаються для забезпечення належного рівня безпеки учасників освітнього процесу.
5. Загальна характеристика технічних заходів, що вживаються для забезпечення належного рівня безпеки учасників освітнього процесу.
6. Роль адміністрації закладу освіти у забезпеченні безпечних умов навчання здобувачів освіти.
7. Роль батьків учнів закладу освіти у забезпеченні безпечних умов навчання здобувачів освіти.

До теми 2.7.

1. Поняття усного звернення.
2. Особливості спілкування із дитиною з метою отримання інформації по факту усної заяви, яка надійшла від дитини.
3. Залучення інших представників закладу освіти до процесу отримання інформації від дитини за фактом усного звернення.
4. Дії поліцейського охорони закладу освіти щодо класифікації та аналізу отриманої інформації від дитини під час її звернення із усною заявою.
5. Порядок фіксації інформації, отриманої від дитини за фактом усної заяви.
6. Прийняття рішення по суті усної заяви, яка надійшла від дитини, та особливості залучення (в разі потреби) інших підрозділів Національної поліції.
7. Найпоширеніші нещасні випадки за участі дітей у закладах освіти.
8. Особливості встановлення першочергових причин та умов, які призводять до нещасних випадків за участі дітей у закладах освіти.
9. Особливості фіксації першочергової інформації у разі виникнення нещасного випадку за участі дитини.

10. Види найпоширеніших правопорушень, які вчиняються дітьми у закладах освіти.

11. Алгоритм припинення поліцейським правопорушення, яке вчиняється дитиною у закладі освіти.

12. Характеристика дій поліцейського із дитиною-правопорушником після вчинення нею правопорушення.

13. Види та характеристика правопорушень, які можуть вчинятися стосовно дитини у закладі освіти.

14. Особливості виявлення та реагування на правопорушення, яке вчиняється стосовно дитини у закладі. Поняття небезпеки та їх класифікація.

15. Небезпеки природного характеру.

16. Небезпеки техногенного характеру.

17. Ознаки надзвичайної ситуації.

18. Види надзвичайних ситуацій природного характеру.

19. Надзвичайні ситуації техногенного характеру. Відмінності аварії від катастроф. Категорії аварій.

20. Укриття в захисних спорудах.

21. Державна і територіальна система оповіщення.

22. Вимоги до сховищ. Протирадіаційні укриття.

23. Засоби індивідуального захисту.

24. Порядок проведення евакуаційних заходів.

25. Джерела радіації та одиниці її вимірювання.

26. Променева хвороба: симптоми та стадії розвитку.

27. Дії поліцейського охорони закладу освіти у разі виявлення підозрілого об'єкта або надходження повідомлення про порушення правил чи незаконне поводження з небезпечними радіоактивними, хімічними матеріалами.

28. Алгоритм дій поліцейського охорони закладу освіти у випадку радіаційних аварій і радіаційного забруднення місцевості.

29. Алгоритм дій поліцейського охорони закладу освіти у випадку надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру.

30. Основні причини виникнення пожеж.

31. Небезпечні та шкідливі чинники пожежі.

32. Вогнестійкість будівель та споруд.

33. Основні правила гасіння пожежі.

34. Порядок дій у разі виникнення пожежі.

35. Перелік та характеристика первинних засобів пожежогасіння.

36. Вогнегасники: види та тактика їх застосування.

37. Забезпечення безпечної евакуації у разі пожежі

38. Алгоритм дій поліцейського охорони закладу освіти у випадку виникнення пожежі.

39. Вибухові пристрої та їх ознаки

40. Види вибухових пристроїв.

41. Небезпечні фактори вибуху.

42. Способи захисту від небезпечних факторів вибуху.

43. Алгоритм реагування поліцейського охорони закладу освіти у випадку виявлення вибухонебезпечних предметів.

44. Алгоритм реагування поліцейського охорони закладу освіти у випадку замінування, оголошення сигналу «Повітряна тривога».

До теми 2.8

1. Поясніть сферу застосування порядку раннього попередження та евакуації учасників освітнього процесу в разі нападу або ризику нападу на заклад освіти.

2. Яка мета організації та здійснення заходів щодо раннього попередження та евакуації?

3. Які повноваження має керівник закладу освіти з метою створення умов безпечного освітнього середовища для навчання здобувачів освіти та роботи працівників закладу освіти?

4. Які повноваження команди реагування закладу освіти?

5. Яка інформація міститься у паспорті безпеки закладу освіти?

6. У чому полягають заходи реагування команди реагування закладу освіти та/або працівника закладу освіти у разі потреби?

7. Які обов'язки поліцейського, працівника ДСНС?

До теми 2.9

1. Причини та умови появи вибухонебезпечних предметів у закладах освіти.

2. Ознаки вибухонебезпечних предметів.

3. Підозрілі предмети, які не становлять загрози учасникам освітнього процесу.

4. Базові правила безпеки при виявленні вибухонебезпечних предметів.

До теми 2.10

1. Які порядки надання домедичної допомоги передбачають особливості її надання саме дітям?

2. У чому полягає юридична безпека рятувальника?

3. Які нормативно-правові документи є базовими для рятувальника?

4. Який інвентар має бути у пункті надання домедичної допомоги закладу освіти?

5. Особливості дитячого травматизму.

6. Повноваження працівника Національної поліції України в разі виникнення обставин травмування учасників освітнього процесу.

ПЕРЕЛІК СИТУАТИВНИХ ЗАВДАНЬ (КВЕСТІВ)

До теми 2.1.

1. До поліцейського охорони закладу освіти за порадою звернулася учениця 8-го класу загальноосвітньої школи № 317 міста Київ та повідомила, що під час перерви на коридорі чула, як декілька учнів ображали та принижували ученицю 7 класу Саманту Сміт, говорили, що вона товста та несучасно одягнена і не має навчатися в цій школі, оскільки має темний колір шкіри.

Здійснить юридичний аналіз ситуації. Яку кваліфіковану відповідь повинен надати поліцейський охорони закладу освіти.

2. 26 січня 2022 року в приміщенні загальноосвітньої школи № 25 міста Львів під час перерви об 11:05 год. до поліцейського охорони закладу освіти почали звертатися діти зі скаргами на погане самопочуття, головний біль, печію у горлі, кашель, задуху, сльозотечу та непритомність. Всього з подібними скаргами було виявлено 24 дитини.

Як вдалось з'ясувати з пояснень дітей, під час перерви, прогулюючись коридором, вони відчули різкий неприємний запах невідомого походження.

Здійснить аналіз ситуації. Визначте алгоритм дій поліцейського охорони закладу освіти.

3. 16-річний школяр, використовуючи нецензурні слова, кричав у парку культури та відпочинку на своїх однокласників, через що був затриманий та направлений у районний відділ поліції. Школяра зобов'язали публічно вибачитися, а його батьків притягнули до відповідальності за невиконання батьками обов'язків щодо виховання дітей. Батьки були цим обурені, оскільки їх дитину вже притягнули до відповідальності, тому вони вважали недоречним притягнення їх до адміністративної відповідальності.

Чи правильно був притягнений до відповідальності неповнолітній та за якою статтею слід кваліфікувати його дії? Чи правильні дії правоохоронних органів щодо батьків неповнолітнього?

4. Громадянка Петрова, вийшовши зі школи, раптово відчула біль у руці. Придивившись, вона побачила біля себе маленьку зелену кульку. Озирнувшись довкола, в підвір'ї школи вона побачила групу підлітків із іграшковими пістолетами. Обурившись поведінкою підлітків, Петрова звернулася до поліцейського охорони закладу освіти з проханням притягнути дітей та їх батьків до відповідальності.

Як слід кваліфікувати дії підлітків, якщо їм виповнилось 14 років? Чи є в діях підлітків склад адміністративного правопорушення? Чи буде хтось притягнутий до відповідальності в цій ситуації? Які дії поліцейського охорони закладу освіти в цій ситуації?

5. На перерві учню 10 класу – 16-річному Василю – однокласники заподіяли тілесні ушкодження та пошкодили спортивний костюм та куртку. Учень Василь звернувся до поліцейського охорони закладу освіти за порадою та вирішив нічого не розповідати батькам і самотійно захистити свої порушені права.

Проконсультуйте учня Василя щодо можливих способів захисту порушених майнових прав. Чи може Василь самотійно звернутися до суду з вимогою про відшкодування матеріальної шкоди? Чи має Василь право вимагати від однокласників відшкодування моральної шкоди? Чи вправі Василь звернутися до органу опіки та піклування щодо вирішення цієї ситуації?

6. Поліцейський охорони закладу освіти в підвір'ї школи виявив безпритульного хлопчика.

Який порядок обліку дітей, які залишились без батьківського піклування? З якого моменту дитина набуває статусу «дитина-сирота»? Який порядок влаштування дитини-сироти до інтернатних закладів освіти?

До теми 2.2

1. Поділ присутніх на три підгрупи та виконання практичного завдання: охарактеризувати вікові періоди психічного та особистісного розвитку дитини. Перша підгрупа – молодший шкільний вік (7-11 років); друга підгрупа – підлітковий вік (11-14 років); третя підгрупа – ранній юнацький вік (14-18 років). Характеристику складати із врахуванням провідної діяльності, соціальної ситуації розвитку, особливостей пізнавальних психічних процесів.

Після групової роботи – презентація кожної підгрупи, загальне обговорення, доповнення.

2. Поділ присутніх на три підгрупи, кожна з яких отримує практичне завдання: перша підгрупа – «поняття і види девіантної поведінки»; друга підгрупа – «причини виникнення відхилень у поведінці дітей»; третя підгрупа – «ознаки, що свідчать про те, що поведінка дитини відхиляється від норми».

Після виконання групової роботи – презентація кожної підгрупи, загальне обговорення та доповнення.

Підбиття підсумків заняття, загальна рефлексія.

До теми 2.4.

1. Перебуваючи в приміщенні школи під час несення служби, поліцейський охорони освітнього середовища Сердечний А.А. помітив у одного із учнів видимі ознаки тілесних ушкоджень, а саме: садно на обличчі, синці на руках. Сама дитина перебувала в пригніченому стані та була неговіркою.

Поліцейський, провівши бесіду із учнем, довідався, що це 10-річний Білий Олег, учень цієї школи. Тілесні ушкодження останній отримав від співмешканця своєї матері Свища І.І., який проживає із ними в квартирі протягом останніх 2-х років, часто пиячить і тоді вчиняє вдома скандали.

Проведіть правовий аналіз діянь, описаних в умові задачі. Чи наявні у цій ситуації ознаки домашнього насильства? Як слід кваліфікувати цю ситуацію? Яким є порядок дій поліцейського освітнього середовища в такому випадку?

2. Поліцейському освітнього середовища Сердечному А.А. від шкільного психолога стало відомо про те, що учень 9 класу школи Остах Андрій тривалий період перебуває у психологічно-подавленому стані, має суїцидальні думки. Класний керівник учня у розмові із поліцейським підтвердила депресивний стан дитини й повідомила, що старший брат Андрія Віктор недавно повернувся з місць позбавлення волі, де відбував покарання за тяжкий злочин. Відомо, що Віктор постійно ображає та принижує брата, знущається із нього, знімаючи це на відео та викладаючи відеоролики в шкільні чати.

Чи наявні у цій ситуації ознаки домашнього насильства? Проведіть правовий аналіз ситуації. Кваліфікуйте діяння. Яким є порядок дій поліцейського освітнього середовища в такому випадку?

3. До поліцейського офіцера освітнього середовища Сердечного А.А. звернулась учениця 6 класу гімназії Гарна Анна, котра повідомила, що проживає у прийомній сім'ї вже протягом 2-х років. Її батьки, Іванців Світлана та Степан, дбають про неї та її двох молодших сестричок. Однак, їхній рідний син, 18-річний Іванців Петро, постійно знущається з неї, коли батьків немає вдома. Він зачинає її у темній ванній кімнаті на тривалий час, псує її одяг та особисті речі, ображає її нецензурною лайкою, принижує, мовляв, «вона дівчисько з вулиці й її і так ніхто в житті любити не буде». Також Петро знущається над домашнім собакою Анни, чим спричиняє їй сильні душевні хвилювання.

Чи наявні у цій ситуації ознаки домашнього насильства? Проведіть правовий аналіз. Кваліфікуйте діяння. Яким є порядок дій поліцейського освітнього середовища в такому випадку?

4. Поліцейському офіцеру освітнього середовища Сердечному А.А. стало відомо, що учень 7 класу гімназії Петрів Роман попав у лікарню з приводу перелому щелепи та струсу головного мозку. Класний керівник дитини повідомила поліцейському, що його мама, плачучи, сказала, що це «робота нашого п'яного тата». Але подробиць ніяких не розповіла.

Яким буде порядок дій поліцейського освітнього середовища в такому випадку? Чи наявні у цій ситуації ознаки домашнього насильства? Як слід кваліфікувати цю ситуацію?

5. Поліцейський офіцер освітнього середовища Сердечний А.А. провів профілактичний захід щодо протидії домашньому насильству із учнями 5-х класів у ліцеї. Після заходу до нього із запитанням звернулась одна із учениць, котра поскаржилась, що її дідусь, який проживає разом із нею та її батьками, курить смердючі сигарети по всій квартирі, де заманеться, від чого їй стає погано, нудить, всі їхні речі мають неприємний запах, а також вона страждає на головні болі.

Якою буде відповідь поліцейського? Який порядок дій поліцейського освітнього середовища в такому випадку? Чи наявні у цій ситуації ознаки домашнього насильства? Як слід кваліфікувати цю ситуацію?

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Нормативно-правові акти

1. Конституція України від 28.06.1996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Декларація про поліцію. Резолюція 690, ухвалена Парламентською Асамблеєю Ради Європи 08.05.1979. URL: <http://www.uapravo.com/hro/text.php?lan=rus&id=4775>
3. Декларація прав дитини від 20.11.1959. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_384
4. Додатковий протокол до Кримінальної конвенції Ради Європи про боротьбу з корупцією від 15.05.2003. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_172
5. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
6. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004
7. Конвенція про права дитини від 20.11.1989. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_021
8. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська конвенція) від 11.05.2011. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001-11#Text
9. Кримінальна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією від 27.01.1999. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_101.
10. Цивільна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією від 04.11.1999. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/994_102.
11. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984. *Відомості Верховної Ради Української РСР*. 1984. Додаток до № 51. Ст. 1122. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
12. Кодекс цивільного захисту від 02.10.2012 № 5403-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/card/5403-17>
13. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14/conv#n2605>
14. Сімейний кодекс України від 10.01.2002. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 21-22. Ст. 135. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>
15. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 40-41. Ст. 492. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>
16. Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі: Закон України від 01.12.1994 № 264/94-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 52. Ст. 455. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/264/94-%D0%B2%D1%80#Text>

17. Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям: Закон України від 01.06.2000 № 1768-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1768-14>
18. Про дошкільну освіту: Закон України від 11.07.2001 № 2628-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 49. Ст. 25. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text>
19. Про екстрену медичну допомогу: Закон України від 05.07.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5081-17#Text>
20. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: Закон України від 13.01.2005 № 2342-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2342-15>
21. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 08.09.2005 № 2866-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15>
22. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.
23. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07.12.2017 № 2229-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 5. Ст. 35. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>
24. Про засади державної антикорупційної політики на 2021–2025 роки: Закон України від 20.06.2022 № 2322-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2322-20#Text>
25. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні: Закон України від 06.09.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#Text>
26. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 47. Ст. 257. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text>
27. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14.10.2014 № 1698-VII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1698-18>.
28. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40-41. Ст. 379. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
29. Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей: Закон України від 24.01.1995 № 20/95-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 6. Ст. 35. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/20/95-%D0%B2%D1%80#Text>
30. Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей: Закон України від 24.01.1995 № 20/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/20/95-вр>
31. Про освіту: Закон України від 05.09.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
32. Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей: Закон України від 02.06.2005 № 2623-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 26. Ст. 354. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2623-15#Text>

33. Про охорону дитинства: Закон України від 26.04.2001. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 30. Ст. 142. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text>

34. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>

35. Про правовий режим надзвичайного стану: Закон України від 16.03.2000. № 1550-III. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1550-14>.

36. Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини: постанова Кабінету Міністрів України від 24.09.2008 № 866. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/866-2008-%D0%BF#Text>

37. Порядок взаємодії органів державної влади, органів місцевого самоврядування, закладів та установ під час забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі таких, що можуть загрожувати їх життю та здоров'ю: постанова Кабінету Міністрів України від 03.10.2018 № 800. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2018-п>

38. Про внесення зміни до категорій об'єктів державної форми власності та сфер державного регулювання, які підлягають охороні органами поліції охорони на договірних засадах: постанова Кабінету Міністрів України від 22.12.2023 № 1364. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennia-zminy-do-katehorii-objektiv-derzhav-a1364>

39. Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах: постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 № 585. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/585-2020-%D0%BF#Text>

40. Про затвердження Положення про дозвільну систему: постанова Кабінету Міністрів України від 12.10.1992 № 576. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-92-%D0%BF#Text>

41. Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту: постанова Кабінету Міністрів України від 09.01.2014. № 11. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/11-2014-%D0%BF>.

42. Про затвердження Положення про Національну поліцію: постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 877. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-2015-%D0%BF#Text>

43. Про затвердження Порядку класифікації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру за їх рівнями: постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2004 № 368. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/368-2004-%D0%BF>.

44. Про затвердження Порядку провадження діяльності з усиновлення та здійснення нагляду за дотриманням прав усиновлених дітей: постанова Кабінету Міністрів України від 08.10.2008 № 905. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/905-2008-%D0%BF#Text>

45. Про затвердження Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій: постанова Кабінету Міністрів України від 30.10.2013 № 841. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/841-2013-%D0%BF#n72>.

46. Про затвердження Типового положення про мобільну бригаду соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі: постанова Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 654. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/654-2018-п>

47. Про затвердження Типового положення про притулок для осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі: постанова Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 655. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/655-2018-п>

48. Про організацію надання соціальних послуг: постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 № 587. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/587-2020-%D0%BF#Text>

49. Про реалізацію експериментального проекту «Спеціаліст із безпеки в освітньому середовищі»: постанова Кабінету Міністрів України від 15.08.2023 № 867. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/867-2023-%D0%BF#Text>

50. Про затвердження плану заходів щодо реалізації Декларації про безпеку шкіл: розпорядження Кабінету Міністрів України від 04.08.2021 № 898-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2021-%D1%80#Text>

51. Про внесення змін до пункту 3 плану заходів щодо реалізації Декларації про безпеку шкіл: розпорядження Кабінету Міністрів України від 28.07.2023 № 655-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/655-2023-%D1%80#Text>

52. Про схвалення Концепції безпеки закладів освіти: розпорядження Кабінету Міністрів України від 07.04.2023 № 301-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-skhhvalennia-kontseptsii-bezpeky-zakladiv-osvity-i070423-301>

53. Деякі питання створення та функціонування класів безпеки у закладах освіти: наказ МОН України від 10.02.2023 № 135. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/deyaki-pitannya-stvorenniya-ta-funkcionuvannya-klasiv-bezpeki-u-zakladah-osviti>

54. Правила етичної поведінки поліцейських: наказ МВС України від 09.11.2016 № 1179. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1576-16>

55. Про затвердження Інструкції з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України: наказ МВС України від 27.04.2020 № 357. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0443-20#Text>

56. Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України: наказ МВС України від 19.12.2017 № 1044. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0686-18>

57. Про затвердження Інструкції про поводження з вибуховими матеріалами в органах і підрозділах Національної поліції України та підрозділах Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України: наказ МВС України від 19.08.2019 № 691. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1081-19#Text>

58. Про затвердження Інструкції про порядок дій органів (підрозділів) поліції в разі виявлення радіоактивних, хімічних та ядерних матеріалів або отримання інформації про порушення правил чи незаконне поводження з ними:

наказ МВС України від 06.09.2017 № 754. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1240-17#Text>

59. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо виявлення, реагування на випадки домашнього насильства і взаємодії педагогічних працівників з іншими органами та службами: наказ Міністерства освіти і науки України від 02.10.2018 № 1047. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/prozatverdzhennya-metodichnih-rekomendacij-shodo-viyavlennya-reaguvannyana-vipadki-domashnego-nasilstva-i-vzayemodiyi-pedagogichnih-pracivnikiviz-inshimi-organami-ta-sluzhbami>

60. Про затвердження Положення про Департамент превентивної діяльності Національної поліції України: наказ Національної поліції України від 27.11.2015 № 123.

61. Про затвердження Положення про дитячі будинки і загальноосвітні школи-інтернати для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України та Міністерства соціальної політики України від 10.09.2012 № 995/557. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1629-12>

62. Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 09.03.2022 № 441. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#Text>

63. Про затвердження Порядку взяття на профілактичний облік, проведення профілактичної роботи та зняття з профілактичного обліку кривдника уповноваженим підрозділом органу Національної поліції України: наказ МВС України від 25.02.2019 № 124. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0270-19>

64. Про затвердження Порядку винесення уповноваженими підрозділами органів Національної поліції України термінового заборонного припису стосовно кривдника: наказ МВС України від 01.08.2018 № 654. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0965-18>

65. Про затвердження Порядку проведення оцінки ризиків вчинення домашнього насильства: наказ Мінсоцполітики, МВС від 13.03.2019 № 369/180. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0333-19>

66. Про затвердження Порядку раннього попередження та евакуації учасників освітнього процесу в разі нападу або ризику нападу на заклад освіти: наказ МВС України та МОН України від 18.08.2023 № 685/1013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1583-23#Text>

67. Про затвердження Порядку спільних дій Національної поліції України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України під час проведення огляду місця пожежі, виявлення, припинення, попередження та розслідування кримінальних правопорушень та інших подій, пов'язаних з пожежами: наказ МВС України від 24.07.2017 № 621. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0998-17>

68. Про затвердження Правил експлуатації та типових норм належності вогнегасників: наказ МВС від 15.01.2018 № 25. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0225-18#Text>

69. Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні: наказ МВС України від 30.12.2014 № 1417. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0252-15>

70. Про затвердження Правил пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України: наказ МОН від 15.08.2016 № 974. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1229-16>.

71. Про організацію охорони майна фізичних і юридичних осіб органами та підрозділами поліції охорони за допомогою засобів охоронного призначення: наказ МВС України від 23.06.2017 № 533. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0872-17#Text>

72. Про організацію службової діяльності поліції охорони з питань забезпечення фізичної охорони об'єктів: наказ МВС України від 07.07.2017 № 577. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0990-17#n4>

73. Про утворення Державної установи «Кол-центр» Міністерства соціальної політики України з питань протидії торгівлі людьми, запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей: наказ Міністерства соціальної політики України від 11.12.2018 № 1852. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1458-18#Text>

74. Про окремі питання діяльності закладів дошкільної освіти у 2023/2024 навчальному році: рекомендації МОН України від 21.08.2023 № 1/12490-23. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-okremi-pitannya-diyalnosti-zakladiv-doshkilnoyi-osviti-u-20232024-navchalnomu-roci>

Методична література

1. Аброськін В. В. Діяльність Національної поліції України щодо забезпечення публічної безпеки в умовах антитерористичної операції: навч. посіб. К.: ФОП Лопатіна О.О., 2019. 212 с.

2. Авраменко О. О., Яковенко Л. В., Шийка В. Я Ділове спілкування: навчальний посібник / за наук. ред. О. О. Авраменко. Івано-Франківськ, «ЛілеяНВ», 2015. 160 с.

3. Адміністративна діяльність підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України: навч. посібник / О. С. Юнін, В. П. Мороз, К. О. Пісоцька, І. О. Тищенко, О. В. Нестерцова-Собакарь. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2023. 160 с.

4. Адміністративна діяльність поліції: підручник / В.В. Серeda, М.П. Гурковський, Ю.С. Назар та ін.; за заг. ред. В.В. Середи. Львів: ЛьвДУВС, 2017. 776 с.

5. Адміністративно-правове забезпечення діяльності органів публічної адміністрації щодо попередження насильства в сім'ї відносно дітей: монографія / І.П. Катеринчук, Х.П. Ярмачі, М.М. Заїка, О.М. Ткаленко. Одеса: ОДУВС, 2016. 178 с.

6. Адміністративно-юрисдикційна діяльність Національної поліції України: навч. посіб. / О. В. Джафарова, С. О. Шатрава, К. Л. Бугайчук та ін.; за заг. ред. О. І. Безпалової; передм. О. І. Безпалової; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Х.: ХНУВС, 2021. 468 с.

7. Актуальні проблеми адміністративно-правового регулювання діяльності Національної поліції України / Гусаров С. М., Салманова О. Ю., Комзюк А. Т., Музичук О. М., Казанчук І. Д.; Міністерство внутрішніх справ України; Харківський національний університет внутрішніх справ. Х.: Факт, 2022. 452 с.
8. Актуальні проблеми протидії домашньому насильству: навчальний посібник / А. Б. Блага, О. С. Тунтула, О. О. Кочемировська; за заг. ред. А. Б. Благої. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 208 с.
9. Алгоритм дій працівників Національної поліції з суб'єктами, які здійснюють заходи щодо захисту дітей, постраждалих від насильства: методичні рекомендації. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 136 с.
10. Аналіз даних і розробка рекомендацій в боротьбі з антисемітизмом та ксенофобією щодо ромів в Україні: за рівні права та рівні можливості. Фонд EVZ «Пам'ять, відповідальність, майбутнє». 2017. URL: [http://kngu.org/sites/default/files/evz_report_2017_print_re%20\(1\).pdf](http://kngu.org/sites/default/files/evz_report_2017_print_re%20(1).pdf)
11. Андросюк В. Г., Волошина О. В. та ін. Зарубіжний досвід ефективної комунікації поліцейських (Аналітичний огляд). К., 2018. 31 с.
12. Андрушко Я. С. Психологічні захисти в структурі професійної ідентичності майбутнього працівника органів внутрішніх справ: монографія. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2016. 276 с.
13. Базова ідентифікація вибухонебезпечних предметів. URL: <https://ukr.bulletpicker.com/id-guides.html>.
14. Барановська Л. В., Глушаниця Н. В. Психологія ділового спілкування: навчальний посібник. К.: НАУ, 2016. 248 с.
15. Бардин Н.М., Жидецький Ю.Ц., Кіржецький Ю.І., Когут Я.М., Пряхіна Н.О. Стресостійкість: навчальний посібник / за ред. Я.М. Когута. Львів: ЛьвДУВС, 2021. - 249 с.
16. Безпечне освітнє середовище закладу освіти. URL: osvity.te.ua/bezpechne-osvitnye-seredovyshche-zakladu-osvity/
17. Безпечне освітнє середовище: нові виміри безпеки. URL: https://sqe.gov.ua/wp-content/uploads/2022/08/Bezpechne_osvitnie_seredovysche_2022_SQE-SURGe.pdf?sv
18. Белікова М. І., Крамінська Д. М. Адміністративна відповідальність неповнолітніх: теоретико-правові основи та особливості. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 7. С. 243–245.
19. Білас А.І., Кузнецов Є.В. Професійна етика працівників правоохоронних органів (соціально-етичні відносини). *Європейські перспективи*. 2014. № 4. С. 138–142.
20. Більченко Є. Ідентичність і толерантність: до проблеми співвідношення. URL: <http://poezia.org/ua/publications/16814/print>.
21. Блінова Г. О., Прокопов С. О. Інформаційне забезпечення підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України: наук.-практ. рекомендації. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2021. 64 с.
22. Бондаренко О. С. Корупція в правоохоронних органах: причини та система заходів протидії. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 1. С. 446–449.

23. Бондаренко О. С. Сутність поняття «корупція»: легальний та доктринальний аспекти. *Ірпінський юридичний часопис*. 2021. Вип. 1. С. 154–170.
24. Бондарчук А. О. Корупція і державна служба. *Юридична Україна*. 2018. № 10. С. 61–65.
25. Василевська Т. Е. Етика в публічній службі: підручник. К.: НАДУ, 2018. 256 с.
26. Василевська Т.Е. Особистісні виміри професійної етики державного службовця: автореферат дис. ... д-ра з держ. управління. К.: Національна академія державного управління при президентіві України, 2010. 39 с.
27. Величко О., Янковська Т. Ефективна комунікація: посібник для працівників апарату суду. К., 2010. 120 с.
28. Вікова і педагогічна психологія: навчальний посібник. 4-те вид., стер. / В. М. Поліщук. Суми: Університетська книга, 2019. 352 с
29. Вовк Д. Верховенство права і толерантність: навч. посіб. К., 2018. 172 с.
30. Вознюк А.А. Кримінальна відповідальність за домашнє насильство: актуальні питання теорії та практики. *Форум права*. 2019. № 55 (2). С. 6-14.
31. Газдайка-Василишин І.Б., Йосипів А.О., Самарчук М. В. Кримінально-правова охорона особи та власності в Україні: навчальний посібник. Львів, 2019. 240 с.
32. Гендерний посібник. Рекомендації та практичні приклади інтегрування комплексного гендерного підходу у роботу ЦНАП. URL: https://tsnap.ulead.org.ua/wp-content/uploads/2018/12/Gender_Manual-2019.pdf
33. Горобець К. Толерантність у ціннісній структурі прав. *Філософія права і загальна теорія права*. 2016. № 1-2. С. 27-36.
34. Гоулман Д. Емоційний інтелект / пер. з англ. С.-Л. Гулмецької. Х.: Віват, 2018. 512 с.
35. Гринчак А.А. Протидія расизму, ксенофобії та екстремізму: навч. посіб. Х., 2018. 248 с.
36. Грищук В.К., Луцький Т.М., Пасека О.Ф., Самарчук М.В. Кримінально-правова характеристика злочинів проти особи: навчальний посібник в схемах. Львів, 2019. 64 с.
37. Дзера О.В., Боднар Т.В. Сімейний кодекс України: науково-практичний коментар. К.: Юрінком Інтер, 2021. 552 с.
38. Ділова репутація та імідж працівників Національної поліції України: науково-практичні рекомендації / Т. В. Кононенко, В. Є. Сусликов, Т. М. Сабельникова та ін.; за заг. ред. С.С. Вітвіцького. К.: ДП «ІНФОТЕХ», 2022. 160 с.
39. Ділове спілкування у прокуратурі: посібник / кол. авт.; за ред. А. С. Спаського. К.: Національна академія прокуратури України, 2019. 244 с.
40. Діяльність підрозділів превентивної діяльності Національної поліції щодо запобігання правопорушенням у сфері обігу вогнепальної зброї: навч.-практ. посібник / Фоменко А. Є., Бахчев К. В., Дудоров О. О., Камишанський О. Ю., Бочковий О. В. та ін. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2023. 112 с.
41. Діяльність уповноважених підрозділів Національної поліції України у сфері запобігання та протидії домашньому насильству: навчальний посібник до

спеціалізованого курсу із запобігання та протидії домашньому насильству. Ч. 1. К.: Координатор проєктів ОБСЄ в Україні, 2020. 188 с.

42. Дорохіна Ю. А. Корупція та корупційні злочини в Україні. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія: Юридичні науки. 2019. Т. 30(69). № 3. С. 95-100.

43. Дрок І. Провадження у справах про булінг. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 7. С. 149–153.

44. Дудаш Т. І. Практика Європейського суду з прав людини: навч. посіб. 3-тє вид. К.: Алерта, 2016. 488 с.

45. Дудоров О. О., Хавронюк М. І. Відповідальність за домашнє насильство і насильство за ознакою статі (науково-практичний коментар новел Кримінального кодексу України) / за ред. М. І. Хавронюка. К.: Ваіте, 2019. 288 с.

46. Дудченко В. В. Принципи взаємодії органів виконавчої влади, місцевого самоврядування та ювенальної превенції у сфері запобігання правопорушенням серед неповнолітніх. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2019. Вип. 3 (28). Т. 2. С. 48–50.

47. Дуженков М. В. Механізм забезпечення прав дитини, яка вчинила правопорушення, у національному законодавстві. *Правова позиція*. 2020. № 1 (26). С. 39 – 43.

48. Етикет і професійна етика поліцейського / В. М. Бесчастний, Т. В. Кононенко, Т. М. Сабельникова. К.: ВД Дакор, 2019. 216 с.

49. Єлігулашвілі М. Організація навчання з питань дискримінації: практ. посіб. К., 2015 136 с.

50. Желібо Є.П., Сагайдак І.С. Безпека життєдіяльності: навч. посіб. / Ун-т державної фіскальної служби України. Ірпінь, 2020. 256 с.

51. Загородній І. В., Циркуленко Д. П. Адміністративно-юрисдикційна діяльність поліції щодо провадження у справах про адміністративні правопорушення. *Progressive research in the modern world: Proceedings of the 1st International scientific and practical conference*. BoScience Publisher. Boston, USA. 2022. P. 603–606.

52. Запобігання та протидія домашньому насильству підрозділами Національної поліції: метод. рек. / В.Л. Костюк, Н.В. Федоровська, М.В. Пашковська. К.: Нац. акад. внутр. справ, 2021. 42 с.

53. Запобігання та протидія проявам насильства: діяльність закладів освіти: навч.-мет. посіб. / Андрєєнкова В.Л., Байдик В.В. та ін. К.: ФОП Нічога С.О. 2020. 196 с.

54. Зеркалов Д. В. Безпека працівника навчального закладу: монографія. К.: «Основа». 2015. 750 с.

55. Зеркалов Д. В. Пожежна безпека: навч. посіб. К.: «Основа», 2015. 216 с.

56. Зеркалов Д.В. Основи безпеки людини: навч. посібник. К.: «Основа», 2015. 426 с.

57. Зеркалов Д.В. Цивільний захист: навч. посіб. К.: «Основа». 2015. 248 с.

58. Калька Н. М. Детекція брехні у спілкуванні: соціально-психологічний аспект: навч.-метод. посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2017. 120 с.
59. Кваліфікація та основи методики розслідування домашнього насильства: навчальний посібник / С. Романцова, Н. Устрицька, І. Гловюк та ін.; за ред. І. Гловюк, Н. Лашук, С. Романцової. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 404 с.
60. Кіт Л.Я., Наливайко Н.В. Основи рятування і збереження життя людини, яка перебуває у невідкладному стані. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 132 с.
61. Книженко О. О. Домашнє насильство: проблеми кваліфікації. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*. 2019. № 2. С. 45-52.
62. Ковалинська І. В. Невербальна комунікація. К.: Вид-во «Освіта України», 2014. 289 с.
63. Когут Я., Хомин О., Жидецький Ю., Пряхіна Н., Кіржецький Ю., Січковська І. Формування ювенальної компетентності поліцейських: навчально-методичний посібник / за заг. ред. Я. Когута. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 176 с.
64. Кокун О. М., Мельничук Т. І. Резилієнс-довідник: практичний посібник. К.: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, 2023. 25 с.
65. Комаринська Ю.Б. Мотиви вчинення кримінальних правопорушень, пов'язаних із домашнім насильством. *Юридична психологія*. 2022. № 1 (30). С. 94-102
66. Комунікативні та психологічні аспекти підготовки фахівців для Національної поліції: навчальний посібник / В. М. Бесчастний, Г. В. Мухіна, О. О. Новікова; за ред. В. М. Бесчастного. К.: ВД «Дакор», 2017. 204 с.
67. Короткова Ю. М., Мухіна Г.В., Сабельникова Т.М. Неперервна професійна підготовка поліцейських (соціально-гуманітарний складник): навчальний посібник / за заг. ред. С.С. Вітвіцького. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. 164 с.
68. Кравчук А. Злочини та інциденти ненависті в Україні. К.: Центр «Наш світ», 2018. 95 с.
69. Ксенофобія в Україні 2018 р. Інформаційно-аналітична доповідь за результатами моніторингу / М. Бондар, В. Ліхачов. К., 2019. URL: http://www.romagenocide.com.ua/data/files/Xenophobia_in_Ukraine_2018Ukr.pdf
70. Кудрявцева О.М. Конституційно-правові основи захисту прав дитини в Україні: монографія. К.: Арт Економі, 2015. 265 с.
71. Курс безпечної освіти під час війни. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/dlya-vchiteliv-stvoreno-kurs-pro-bezpechnu-osvitu-pid-chas-vijni>.
72. Кушнір К.Ю., Сукмановська Л.М. Спеціально уповноважені органи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству. *Електронне наукове фахове видання «Юридичний науковий електронний журнал»*. 2019. № 1. С. 136-140.

73. Лебєдєва Т. О. Корупція як об'єкт складу адміністративного проступку. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2018. Вип. 3. С. 100–109.
74. Леськів Г.З., Верескля М.Р. Безпека життєдіяльності та охорона праці: навчальний посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 264 с.
75. Мандибура В. Корупція: інституційна сутність та механізми подолання. *Економічна теорія*. 2017. № 1. С. 59–76.
76. Марценюк Т. Гендерна політика Європейського Союзу: загальні принципи та найкращі практики. *Міжнародний центр перспективних досліджень*. 2015. 44 с.
77. Марценюк Т. Гендерна рівність і недискримінація: посібник для експертів і експерток аналітичних центрів. К., 2014. 65 с.
78. Мелех Л.В. Безпека життєдіяльності та охорона праці: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти із галузі знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право». Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 219 с.
79. Методичні рекомендації щодо опитування дітей, що стали свідками та/або жертвами насильства, а також вчинили насильство: метод. посіб. / автори-упоряд.: Д. Пурас, О. Калашник, О. Кочемировська, Т. Цюман; за заг. ред. Т. Цюман. К.: ФОП КЛИМЕНКО, 2015. 114 с. URL: https://childfund.org.ua/Uploads/Files/books_pdf/book_opytuvaty_dytuny.pdf
80. Методичні рекомендації щодо організації роботи з дітьми за методикою «Зелена кімната» для слідчих та ювенальних поліцейських. К., 2021. 48 с.
81. Миронюк Р. В. Громадський контроль за діяльністю поліції: монографія. Дніпро: ДДУВС, 2020. 134 с.
82. Михайлов М. Одержання та прийняття неправомірної вигоди у законодавчому визначенні корупції. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2017. № 2. С. 23–29.
83. Міжнародний захист прав людини: навчальний посібник / кол. авторів; за ред. О. Б. Онишко. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 540 с.
84. Міхальов В.О. Права людини в Україні. К.: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 122 с.
85. Мовчан А. В. Актуальні проблеми протидії корупції в Україні. *Вісник кримінального судочинства*. 2017. № 1. С. 116–121.
86. Моргун В. Ф. Толерантність як чинник мотивації спілкування. *Становлення і розвиток особистості в умовах освітнього простору: теорія і практика: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (14-15 травня 2015 р., м. Полтава)*. Полтава: Друкарська майстерня, 2015. 192 с.
87. Мороз О. Б., Костовська К. М. Адміністративно-правовий статус підрозділів ювенальної превенції Національної поліції як суб'єктів профілактики правопорушень. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія «Право». 2022. Вип. 69. С. 304–311.

88. Мороз О. Б., Ковальчук О. В., Хатнюк Ю. А. Довідник ювенального поліцейського. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 410 с.

89. Мороз О. Б., Костовська К. М. Поняття та система адміністративно-правового захисту прав дитини в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія Право. Випуск 72. Ч. 2. 2022. С. 86-92.

90. Мудрак Л. Комунікація і криза. Як громадам протистояти викликам і успішно діяти в період кризи. К., 2020. 57 с.

91. Назар Ю. С., Йосифович Д. І., Хатнюк Ю. А., Мороз О. Б. Актуальні проблеми організації охорони громадського порядку: навч. посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 204 с.

92. Пам'ятка працівника Національної поліції України: інформаційно-довідкові матеріали з питань професійного спілкування поліцейських / уклад.: Клименко І. В., Швець Д. В., Євдокімова О. О., Посохова Я. С.; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Х., 2017. 52 с.

93. Пархоменко П. І. Деякі особливості провадження у справах про адміністративні правопорушення за участю дитини: перспективи вдосконалення процедури. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: юридичні науки. 2021. № 4. Том 32 (71). С. 30–35.

94. Патрік Кінг. Стратегії і тактики спілкування, або Як знайти спільну мову з кожним / пер. з англ. Маріанни Восковнюк. К.: КНИГОЛАВ, 2017. 128 с.

95. Петрова Г.М. Основні цінності й принципи професійної етики поліцейського. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2020. № 1. С. 32–40.

96. Петков С.В., Іванов І.В., Делія Ю.В. Забезпечення прав людини правоохоронними органами: монографія. К.: КНТ, 2019. 241 с.

97. Підготовка працівників структурних підрозділів Національної поліції України у частині забезпечення та захисту прав дітей: навчально-методичний посібник. II-га частина (спеціалізована) / Андрєєнкова В.Л., Бороздіна К.А., Заварова Н.В., Кіцул Ю.С. та ін; за заг. ред. Пилипас Ю.В., Ковальнової О.В., Журавель Т.В. К.: Всеукраїнський громадський центр «Волонтер», 2019. 392 с.

98. Пінкер С. Просвітництво сьогодні. Аргументи на користь розуму, науки та прогресу / переклад Олени Любенко. К.: Наш формат, 2019. 560 с.

99. Плекан В. Особливості та причини виникнення корупції в правоохоронних органах України. *Кримінологія*. 2021. № 4. С. 231–238.

100. Поліцейська (адміністративна) діяльність: навч. посіб. / О. І. Безпалова, О. В. Джафарова, С. О. Шатрава та ін.; за заг. ред. О. І. Безпалової; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Х.: ХНУВС, 2020. 396 с.

101. Поліцейська діяльність: адміністративно-правове регулювання: навчальний посібник / Ю. А. Хатнюк, О. Б. Мороз, В. В. Бондар, М. Ю. Самченко, С. С. Гнатюк, Є. В. Кобко; за ред. Ю. С. Назара. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2023. 632 с.

102. Поліцейська діяльність: підручник / кол. авторів: А.О. Собакарь, А.Є. Фоменко, Б.Л. Логвиненко та ін.; за заг. ред. Р.В. Миронюка. Дніпро: ДДУВС, 2021. 374 с.

103. Поліцейська діяльність: підручник / С. С. Вітвіцький, В. С. Тулінов, О. М. Мердова та ін.; за заг. ред. проф. С. С. Вітвіцького. К.: ВД Дакор, 2021. 372 с.
104. Поліцейська юрисдикція в умовах воєнного стану: монографія / за заг. ред. Д. В. Швеця, М. О. Семенишина. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. 552 с.
105. Порядок взаємодії інспектора підрозділу ювенальної превенції з неповнолітніми, які стали жертвами насильства: метод. реком. / Костюк В. Л., Литвин В. В., Мозоль В. В., Галустян О. А. К.: Нац. акад. внутр. справ, 2018. 40 с.
106. Почепцов Г. Г. Теорія комунікації. К.: Видавничий центр «Київський університет», 1999. 301 с.
107. Право на повагу до приватного і сімейного життя: ключові рішення ЄСПЛ щодо України / уклад.: Т.І. Фулей, О.М. Кучів. К., 2018. 134 с. URL: <http://www.nsj.gov.ua/>
108. Професійно-психологічна підготовка поліцейського: навчальний посібник / Я.М. Когут, Ю.Ц. Жидецький, Ю.І. Кіржецький, та ін.; за заг. ред. Я.М. Когута. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 404 с.
109. Психологічні особливості комунікації оперативного працівника поліції: методичні рекомендації / Я. М. Когут, О. М. Борисюк, Ю. Ц. Жидецький, Н. М. Калька, Н. О. Пряхіна. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2019. 112 с.
110. Психологія розвитку та формування особистості дитини: реком. бібліогр. показч. / Харків. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди, наукова бібліотека; уклад.: Т. І. Неудачина; відп. ред. О. Г. Коробкіна. Х.: ХНПУ, 2018. 76 с.
111. Психологія стресу та стресових розладів: навч. посіб. / уклад. О. Ю. Овчаренко. К.: Університет «Україна», 2023. 266 с.
112. Пугач А.В., Собакарь А. О. Теорія і практика застосування заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення: монографія. Дніпро: Видавець Біла К. О., 2020. 196 с.
113. Рабінович П. Верховенство права: доктринальні інтерпретації в Україні. *Правова доктрина України*: у 5 т. Х.: Право, 2013. Т. 1: Загальнотеоретична та історична юриспруденція / В.Я. Тацій, О.Д. Святоцький, С.І. Максимов та ін.; за заг. ред. О.В. Петришина. 976 с.
114. Радзієвська О. Г. Проблеми захисту прав і безпеки дитини в інформаційній сфері: монографія / за заг. ред. В. Г. Пилипчука; Нац. акад. прав. наук України, НДІ інформатики і права. К.: АртЕк, 2019. 233 с.
115. Роговенко М.М. Роль технології ситуативного моделювання у формуванні морально-професійних якостей майбутніх поліцейських у процесі навчання професійної етики. *Гілея: науковий вісник*. 2018. Вип. 139. С. 148–150.
116. Роль і завдання поліції в місцевій системі запобігання та протидії домашньому насильству: посіб. / С.В. Альошкін, К.Л. Бойчук, О.В. Даценко, О.В. Ковальова; за заг. ред. А.Б. Благої. К., 2023. 221 с.

117. Сімейне право України: підручник / за ред. А. О. Дутко. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. 480 с. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/2605/1/simeine%20pr.pdf>
118. Стешенко В.М. Правовий захист прав дітей та підлітків і безпечний інформаційний простір: навчальний посібник. К., 2018. 388 с.
119. Стрес та стресостійкість в діяльності працівників правоохоронних органів: навчально-методичний посібник / Бардин Н., Жидецький Ю., Когут Я., Пряхіна Н., Ясінський В. Львів: Кварт, 2020. 120 с.
120. Сукмановська Л.М. Захист прав дітей у правоохоронній діяльності: курс лекцій для здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» денної та заочної форми навчання. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2019. 129 с.
121. Сукмановська Л.М. Особливості діяльності поліції як суб'єкта у сфері запобігання та протидії домашньому насильству. *Юридичний науковий електронний журнал*: електронне наукове фахове видання Запорізького національного університету. 2023. № 6. С. 406-409.
122. Сукмановська Л.М. Суб'єкти застосування спеціальних заходів щодо протидії домашньому насильству в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*: електронне наукове фахове видання Запорізького національного університету. 2023. № 1
123. Сукмановська Л.М., Репан М.І. Дослідження форм та методів поліцейської діяльності у сфері запобігання та протидії домашньому насильству. *Діяльність поліції в Україні та країнах Європи: сучасні стандарти та варіанти уніфікації: колективна монографія*. Рига, Латвія: «Baltija Publishing», 2021. 590 с. С. 413-437.
124. Харитонova О.В. Ключові засади гендерної політики в кримінальному праві України та основні напрями реформ щодо протидії насильству стосовно жінок та домашньому насильству: науково-практичний посібник. Х., 2018. 344 с.
125. Холод О. М. Комунікаційні технології: підручник. К.: «Центр учбової літератури». 2013. 211 с.
126. Цвігун Д. Особливості кваліфікації злочинів проти життя та здоров'я особи. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. №4. С. 328-333.
127. Цвілюк С.А. Комунікативний аспект у вихованні морально-етичних та психологічних засад працівників правоохоронних органів. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2015. № 1. С. 135–142.
128. Цюман Т. П., Бойчук Н. І. Кодекс безпечного освітнього середовища: метод. посіб. К. 2018. 56 с.
129. Швець Д.В. Психолого-педагогічні та правові засади діяльності поліції із захисту прав дитини: навчальний посібник / за заг. ред. Д.В. Швеця. Х.: ХНУВС, 2020. 284 с.
130. Шевчишен А. В. Методологія проведення досліджень доказування корупційних злочинів у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. *Наше право*. 2017. № 3. С. 75–80.
131. Шурин І.А., Комарницький Я.О. Забезпечення пожежної безпеки на об'єктах різноманітного призначення: методичні рекомендації. Львів. 2020. 57 с.